

O IVANI, OBITELJI I MITU

**(Zlatni danci 6 – Život i djelo(vanje) Ivane Brlić-Mažuranić;
Zlatni danci 7 – Obitelj u književnosti za djecu i mladež;
Zlatni danci 8 – Mitovi i legende)**

Zbornik radova *Zlatni danci 6 – Život i djelo(vanje) Ivane Brlić-Mažuranić*¹ sadrži tekstove s istoimenog međunarodnog skupa koji je održan u Osijeku, u travnju 2004. godine. Rezultat je zanimljivih i iscrpnih radova i dokaz da se o Ivani, književnici o kojoj se dosta pisalo, još ima reći i napisati. Tako I. Bošković govori o Ivani Brlić-Mažuranić i povijesti hrvatske književnosti kao paradigmi odnosa prema dječjoj književnosti uopće; Kristina Mužić o dodiru svjetova stvarnosti i svjetova mašte u Brlićkinim likovima; Lidija Bajuk istražuje utjecaj i sličnosti među stihovima „*Moj božiću Svarožiću, lunaj le, lunaj le!...*” koje je zapisao etnomuzikolog Zvonko Lovrenčević i „*Moj božiću Svarožiću, zlatno sunce, bijeli svijet! / Moj božiću Svarožiću, lunajlije, lunaj le!*” koje je zapisala Ivana u bajci *Kako je Potjeh tražio istinu*; Ana Pintarić promišlja o mjestu i ulozi Domaćih u bajkama u kojima se na idejnom planu sukobljavaju dobro i zlo, a na primjerima bajki *Šuma Striborova* I. Brlić-Mažuranić, *Kristinina udaja* Jagode Truhelke i romanu-bajci *Striborovim stazama* Snježane Grković-Janović; Stjepan Hranjec razmatra odnos između najvažnijih poetičkih načela što ih je autorica formulirala u nekim svojim programskim zapisima, i njenih književnih djela; Dubravka Težak pokazuje kako je moguće uskladiti svijet bajki i svijet globalizacije, suvremenih komunikacija, interneta i digitalne revolucije, kao što je riječ s *Pričama iz davnine*. U zborniku su i dva teksta koja pokazuju kako je Ivana Brlić-Mažuranić prisutna u Ukrajini. Olga Kravec navodi kako je obitelj hrvatskih pisaca Mažuranić bila dobro poznata u Ukrajini, posebice Galiciji, pa se o hrvatskoj dječjoj spisateljici znalo, a 1932. godine na ukrajinskom je objavljena *Šuma Striborova*. Kravec govori o ukrajinskoj interpretaciji priča Ivane Brlić-Mažuranić, dok Ljudmila Vasiljeva piše o leksičkim i frazeološkim aspektima i karakte-

¹ *Zlatni danci 6 – Život i djelo(vanje) Ivane Brlić-Mažuranić*, ur. Ana Pintarić, Filozofski fakultet Osijek, Matica hrvatska Osijek, Filozofski fakultet Pečuh, 2005.

ristikama prijevoda Ivaninih bajki. Sanji Vrcić-Mataija žanrovska dvojba romana *Čudnovate zgrade šegrta Hlapića* poslužila je kao motivacija za njegovu interpretaciju u koju su aktivno uključeni studenti i valjano daju prilog interpretaciji, uvažavajući sve žanrovske tvrdnje i argumente; Karol Visinko bavi se lingvostilističkom analizom priče *Kako je Potjeh tražio istinu* na srednjoškolskoj razini; Stjepan Blažetin govori o Brličkinim djelima u čitankama za niže razrede hrvatskih osnovnih škola u Mađarskoj.

Zlatni danci 7 – Obitelj u književnosti za djecu i mladež,² zbornik radova znanstvenoga skupa održanog 15. travnja 2006. godine, pokazuje kako je obitelj i obiteljski život u književnosti za djecu i mlade česta tema, a još se češće pojavljuje kao motiv u književnim djelima. U zborniku su radovi autora koji su svoje znanstvene poglede i promišljanja dali i u *Zlatnim dancima 6 – Janje Prodan (Položaj djeteta u obitelji)*, Ljudmile Vasiljeve (*Obiteljski nazivi u književnom jeziku te njihova uporaba u dječjoj književnosti*), Ivana J. Boškovića (*Tema obitelji u dječjoj književnosti*), Stjepana Hranjeca (*Obitelj u hrvatskom dječjem romanu*), Sanje Vrcić-Mataija (*Obiteljski diskurs u dječjim realističkim proznim djelima o Domo-vinskom ratu*), Dragice Haramija (*Uloga obitelji u suvremenoj slovenskoj i hrvatskoj realističnoj prozi za djecu i mlade*), Olge Kravec (*Modeli obitelji u bajkama Ivane Brlić-Mažuranić*), Karol Visinko (*Obitelj u „Pričama iz davnine, Ivane Brlić-Mažuranić*), Irene Vodopija (*Lik bakice u dječjoj književnosti*), Ane Pintarić (*Biblijske prispodobe kao model odgoja u trilogiji Zlatni danci Jagode Truhelke*). Radovima u zborniku (dakako i skupu), pridružuju se Pribytko Gennady Viktorovich, iz Moskve, koji piše o obitelji u bjeloruskoj dječjoj književnosti i promatra tradiciju i suvremenost; Anđelka Peko, Emerik Munjiza i Vesnica Mlinarević govore o obitelji u udžbenicima hrvatskoga jezika i književnosti u mlađoj školskoj dobi; Vesna Grahovac-Pražić istražuje kako suvremeni udžbenici iz književnosti pristupaju i prikazuju obiteljski diskurs; Vlado Pandžić promatra recepciju obiteljskih sveza i govora u suvremenim lektirnim romanima; Dragica Dragun govori o slici obitelji u dječjim slikovnicama, a Katja Bakija o slici obitelji u suvremenoj hrvatskoj književnosti za djecu.

Zlatni danci 8 – Mitovi i legende,³ zbornik radova skupa održanog 6. i 7. travnja 2008., dakako, u Osijeku, pokazuje kako mit i legenda u

² *Zlatni danci 7 – Obitelj u književnosti za djecu i mladež*, ur. Ana Pintarić, Filozofski fakultet Osijek, Matica hrvatska Osijek, Filozofski fakultet Pečuh, 2006.

³ *Zlatni danci 8 – Mitovi i legende*, ur. Ana Pintarić, Filozofski fakultet Osijek, Matica hrvatska Osijek, Filozofski fakultet Pečuh, 2007.

suvremenom društvu ima nešto drugačiju ulogu od one koju su imali u davna vremena, ali su stoljećima opstali kao osnovna odrednica tradicije i kulturnog identiteta naroda. Zbornik obaseže 302 stranice, a prožimanje književnoteorijskog, ili književnopovijesnog, jezičnog i metodičkog aspekta izniman je doprinos u okvirima znanstvenog promišljanja o legendi i mitu u okvirima dječje književnosti. O legendama govore Ana Pintarić (*Legende o najstarijoj hrvatskoj povijesti*), Ivan J. Bošković (*Legenda, predaja – živa književnost*), Stjepan Hranjec (*Model kršćanske legende Selme Lagerlöf i reference u hrvatskoj dječjoj književnosti*), Ivana Ivančić (*Legende Dubravka Horvatića*), Dubravka Težak (*Legende o crnoj kraljici*), Karol Visinko (*Legenda u jezičnom i književnom odgoju i obrazovanju*), Irena Vodopija i Irena Krumes Šimunović (*Legende u nastavnoj praksi*), Vlado Pandžić (*Predaja, legenda, mit u hrvatskim školama u inozemstvu*), Snježana Bačić (*Legende i predaje kao potencijal za uključivanje u kulturnu i turističku ponudu*) razmatra mogućnost uključivanja legendi i predaja u hrvatsku turističku ponudu i interdisciplinarno pristupa mitu i legendi. O mitu govori Janja Prodan (*Mit – kao izvor inspiracije ili građe*), Jasminka Mesarić (*Ženski mitološki likovi u djelima Jasne Horvat*). Zbornik donosi i rad, u *Zlatnim dancima* već udomaćene, Ljudmile Vasiljeve (*Svjetonazor Ukrajince i mitologija: bogovi Dažbog i Svarog u kijevskoj Rusiji u ljepotisima i crkvenim poukama*), dok Pribytko Gennady Viktorovich piše o klasiku bjeloruske književnosti dvadesetog stoljeća (*Transformacija likova narodne mitologije u dramskoj književnosti Janka Kupale*), a rad je otisnut i na bjeloruskom.

Ovim sažetim prikazom zbornika (nisu spomenuti svi radovi i sva imena) zaključujemo kako će navedeni znanstveni radovi, nadamo se, potaknuti i na nova promišljanja o fenomenima koji se nameću kao neiscrpan izvor, a Ivana Brlić-Mažuranić, obitelj i *mythos* zasigurno to jesu.

Dragica Dragun